

RAAD VOOR GEZONDE LUCHT

vragen en tips om te sturen met het Besluit luchtkwaliteit

COLOFON

juni 2004

Stichting Natuur en Milieu en de 12 provinciale Milieufederaties

Raad voor gezonde lucht – vragen en tips om te sturen met het Besluit luchtkwaliteit is een uitgave van Stichting Natuur en Milieu en de 12 provinciale Milieufederaties

Auteurs: Karin Blaauw en Yvonne Lassooy, Stichting Natuur en Milieu

Grafische vormgeving: Ontwerpburo Suggestie & illusie

Foto's omslag: Raymond Rutting/HH, Arie Kievit/HH,
Ton Poortvliet/HH, Bas Beentjes/HH

Foto's binnenwerk: Ton Poortvliet/HH, Chris Keulen/HH, Raymond Rutting/HH,
Peter Hilz/HH, Bas Beentjes/HH, Arie Kievit/HH,

Druk: USPbv, Utrecht

Papier: Reviva print Bührmann-Ubbens

Deze publicatie is gemaakt ter afronding van het project 'Integrale aanpak lokale luchtkwaliteit'. Dit project is uitgevoerd door Milieufederatie Noord-Holland, de Zuid-Hollandse Milieufederatie, de Gelderse Milieufederatie, Natuur en Milieufederatie Utrecht, de Brabantse Milieufederatie en Stichting Natuur en Milieu. U kunt deze publicatie ook downloaden op www.natuurenmilieunederland.nl. Ook kunt u op deze website reageren op de publicatie.

Contactadres:

Stafbureau Stichting Natuur en Milieu en de 12 provinciale Milieufederaties

p/a Donkerstraat 17

3511 KB Utrecht

tel. 030 - 233 13 28

fax 030 - 233 13 11

Website: www.natuurenmilieunederland.nl

Het werk van het netwerk van SNM en de 12 provinciale Milieufederaties wordt mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij

INHOUD

VOORWOORD	2
FACTSHEET BESLUIT LUCHTKWALITEIT	4
VIJF VRAGEN AAN HET COLLEGE	6
vraag 1 wat doet onze gemeente aan het realiseren van gezonde lucht?	6
vraag 2 hoe worden de inwoners van onze gemeente geïnformeerd over de luchtkwaliteit en de gezondheidsrisico's van verontreinigde lucht?	8
vraag 3 wordt de concentratie fijn stof in de lucht gemeten en gerapporteerd?	10
vraag 4 welke concrete maatregelen treft onze gemeente om gezonde lucht te realiseren?	12
vraag 5 doen we in onze gemeente alleen wat we moeten doen of willen we meer doen?	16
ORGANISATIES EN ADRESSEN	19

VOORWOORD

Geacht raadslid,

Ook zo lekker buiten geweest afgelopen weekend? Een beetje genieten van de buitenlucht doet wonderen voor een mens. Toch is buiten zijn niet altijd en overal zonder risico's. Wij willen u niet bang maken, maar hoe gezond is de lucht in uw gemeente eigenlijk?

Onlangs is de Milieubalans 2004 van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) verschenen. Daaruit blijkt gelukkig dat de lucht steeds schoner wordt. Toch zijn in 2001 naar schatting 5000 mensen vroegtijdig gestorven aan de gevolgen van luchtverontreiniging. Bovendien leidt het huidige beleid niet tot het behalen van de Europese normen voor fijn stof en stikstofdioxide (NO₂) in respectievelijk 2005 en 2010. Deze normen worden vooral nabij wegen en in binnensteden nog op grote schaal overschreden. Er moet dus nog een tandje bij!

En er kán nog veel verbeterd worden, ook op lokaal niveau. Als vertegenwoordiger van de inwoners van uw gemeente kunt u daar een rol in spelen. U kunt het college van burgemeester en wethouders in uw gemeente bevragen over de lokale luchtkwaliteit en over het beleid dat gevoerd wordt om te zorgen dat inwoners van uw gemeente schonere lucht in kunnen ademen. Het Besluit luchtkwaliteit vormt hiervoor een goed aangrijpingspunt. Dit Besluit implementeert een Europese richtlijn met normen voor de luchtkwaliteit in de Nederlandse wetgeving. Het Besluit bepaalt dat gemeenten de lokale luchtkwaliteit regelmatig moeten controleren en indien nodig een luchtkwaliteitsplan op moeten stellen met maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit.

Als uw gemeente gebonden is door het Besluit luchtkwaliteit krijgt u als raadslid rapportages en wellicht ook luchtkwaliteitsplannen onder ogen ter vaststelling. Wij willen er met

deze brochure voor zorgen dat u beter ingevoerd bent in de materie, zodat u deze rapportages en luchtkwaliteitsplannen goed kunt beoordelen. Deze brochure voorziet u in vijf concrete vragen die u aan het college kunt stellen en een aantal aanvullende tips en voorbeelden. Doe er uw voordeel mee!

Luchtbeleid is taaie kost. Wij hebben geprobeerd om in deze brochure zo min mogelijk jargon te gebruiken, maar willen ons verhaal toch niet helemaal zonder de wettelijke begrippen brengen. Als u zich in wilt zetten voor gezonde lucht zult u een goede gesprekspartner moeten zijn voor wethouders en ambtenaren. Een kleine uitbreiding van uw vocabulaire zal u sterken in uw positie! Wij beginnen deze brochure daarom met wat uitleg over het Besluit luchtkwaliteit.

Wij hopen dat u met deze brochure in de hand een bijdrage kunt leveren aan schonere lucht in uw gemeente. Heeft u toch nog wat extra 'munitie' nodig, aarzel dan niet en neem contact op met één van onze medewerkers. Namen en telefoonnummers vindt u achter in dit boekje.

*Anne-Mette Jørgensen, teammanager
Ruimte en Leefomgeving Stichting Natuur en Milieu*

*Volkert Vintges, voorzitter
van de 12 provinciale Milieufederaties*

FACTSHEET BESLUIT LUCHTKWALITEIT

GRENSWAARDEN, PLANDREMPELS?

In het milieubeleid gelden grenswaarden als harde normen, die niet overschreden mogen worden. De grenswaarde beschrijft eigenlijk een soort minimale kwaliteit waar de leefomgeving aan moet voldoen. Het Besluit luchtkwaliteit kent naast grenswaarden ook zogenaamde plandrempels voor fijn stof en stikstofdioxide. Het niveau van de plandrempels ligt boven dat van de grenswaarden. Plandrempels beschrijven dus een kwaliteit van de leefomgeving die slechter is dan op het niveau van de grenswaarde. Het niveau van de plandrempeel wordt jaarlijks aangescherpt tot dit op hetzelfde niveau ligt als de grenswaarden. Voor fijn stof is dat in 2005 en voor stikstofdioxide is dat in 2010.

Het Besluit luchtkwaliteit heeft als doel om mensen te beschermen tegen gezondheidsschade door luchtverontreiniging. Het Besluit stelt daarom eisen aan de concentraties van stoffen in de lucht voor gebieden waar mensen langdurig verblijven. In Nederland zijn vooral de normen voor stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof van belang. Op veel plaatsen zijn de concentraties van deze stoffen hoger dan de gezondheidsnormen uit het Besluit luchtkwaliteit toestaan.

De normen zijn in het Besluit vastgelegd in grenswaarden. Deze grenswaarden zijn uitsluitend geldig voor nieuwe situaties, zoals nieuwbouw van woningen, uitbreiding van bedrijven(terreinen) en aanleg van wegen. Voor bestaande situaties gaan de grenswaarden pas later gelden (in 2005 voor fijn stof en in 2010 voor stikstofdioxide). In de tussenvallende periode gelden plandrempels die hoger liggen dan de grenswaarden.

Het Besluit luchtkwaliteit vraagt acties van het rijk, provincies en gemeenten. Gemeenten hebben de volgende taken:

- Controleren van de luchtkwaliteit (meten en berekenen);
- Rapporteren over de luchtkwaliteit (aan de provincie);
- Wanneer uit de rapportage blijkt dat er knelpunten zijn: het opstellen van een luchtkwaliteitsplan waarin beschreven wordt hoe men de knelpunten in de luchtkwaliteit op wil heffen;
- Het implementeren van maatregelen om deze knelpunten op te heffen;
- Het informeren van het publiek over de uitkomsten van de rapportage en de eventueel te nemen maatregelen.

Wanneer rapporteren?

Het Besluit luchtkwaliteit heeft een 3-jaarlijkse cyclus. Deze is begonnen in 2002 met een rapportageplicht voor gemeenten met meer dan 40.000 inwoners én gemeenten die knelpunten vermoeden. Als een rapportage aangeeft

dat er knelpunten zijn (= overschrijding van plandrempels) is de gemeente verplicht ook in het volgende jaar opnieuw te rapporteren. Ook moeten gemeenten met knelpunten in het jaar volgend op de rapportage een luchtkwaliteitsplan opstellen. De termijn voor het opstellen van de eerste luchtkwaliteitsplannen was 1 juni 2004. In 2005 begint deze cyclus opnieuw. In dat jaar moeten, naast de gemeenten met knelpunten, alle gemeenten met meer dan 100.000 inwoners de luchtkwaliteit controleren en daarover rapporteren.

Meer informatie?

Zie www.minvrom.nl voor een globaal overzicht van (nationaal en internationaal) beleid en wet- en regelgeving ter bestrijding van luchtverontreiniging. Relevante dossiers zijn: *luchtkwaliteit, energie en klimaat, gevaarlijke stoffen en overlast*.

Zie www.infomil.nl voor praktische informatie over (de uitvoering van) beleid op het gebied van luchtkwaliteit ter ondersteuning van gemeenten. En voor downloads van: *het Besluit Luchtkwaliteit, de Handreiking Besluit Luchtkwaliteit en de Handreiking luchtkwaliteitsplan*.

Zie www.natuurenmilieunederland.nl voor de *Handreiking bewoners voor gezonde Lucht*. Hierin wordt op eenvoudige wijze uitleg gegeven over de oorzaken en gezondheidsaspecten van luchtverontreiniging en het Besluit luchtkwaliteit.

ge vijf vragen aan

VRAAG

1

WAT DOET ONZE
GEMEENTE AAN HET
REALISEREN VAN
GEZONDE LUCHT?

het college vijf vr

Voorkomen is beter dan genezen. Een actief en progressief beleid in uw gemeente voorkomt onnodige gezondheidsschade en dure saneringsmaatregelen in de toekomst. Bovendien kan uw gemeente hiermee voorkomen dat nieuwbouw- en herstructureringsplannen bij de rechter worden afgewezen als blijkt dat deze een overschrijding van gezondheidsnormen tot gevolg hebben.

TIPS

- Ga na of uw gemeente een rapportage en luchtkwaliteitsplan heeft opgesteld én of de gemeente dit eigenlijk had moeten doen.
- Als er geen luchtkwaliteitsplan gemaakt hoeft te worden, ga dan na of er voldoende maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit in andere plannen zijn opgenomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het gemeentelijk verkeersplan.
- Ga na of de GGD bij de analyse en planvorming is betrokken in verband met de volksgezondheidseffecten.

NIET ALLE GEMEENTEN HOUDEN ZICH AAN HET BESLUIT

Helaas geven niet alle gemeenten gehoor aan de uitvoering van het Besluit luchtkwaliteit. Er zijn gemeenten die ondanks de verplichting geen rapportage en/of geen luchtkwaliteitsplan opstellen. Meestal geven de provinciale rapportage en/of informatie op de website van de provincie hier een goed beeld van. Zo is in 2003 geen rapportage ingediend door de rapportageplichtige gemeenten Breda, Oss en Waalwijk in Noord-Brabant en Harderwijk, Rheden, Voorst, West Maas en Waal en Tiel in Gelderland. (persbericht provincie Noord-Brabant, 2003 en www.gelderland.nl, 2004).

VERNIETIGING VERGUNNING DOOR OVERSCHRIJDING FIJN STOF NORMEN

De bewonersvereniging 'Zuilen gezond!' heeft woensdag 21 april 2004 gelijk gekregen. De rechter vernietigde een vergunning voor een grote uitbreiding van een puinverwerkend bedrijf op het naastgelegen industrieterrein Lage Weide. Aanleiding is een overschrijding van de EU normen voor fijn stof, die in 2005 moeten worden gehaald. (uitspraak Raad van State, 21 april 2004)

ge vijf vragen aan

VRAAG

2

HOE WORDEN DE INWONERS
VAN ONZE GEMEENTE
GEÏNFORMEERD OVER DE
LUCHTKWALITEIT EN DE
GEZONDHEIDSRISICO'S VAN
VERONTREINIGDE LUCHT?

het college vijf vr

Bewoners hebben het recht om te weten welke gezondheidsrisico's zij lopen. Daarom is het belangrijk dat zij actief geïnformeerd worden over de luchtkwaliteit in hun buurt. Goede informatie kan ook veel onrust voorkomen. Bovendien kan het betrekken van bewoners het draagvlak voor maatregelen vergroten.

TIPS

- Ga na of de rapportage luchtkwaliteit eenvoudig en vrij verkrijgbaar is. Dit blijkt bij sommige gemeenten niet zo te zijn.
- Ga na of de bewoners van uw gemeente actief worden geïnformeerd via lokale media, de website van de gemeente etc.
- Is bekend waar bewoners met hun vragen terecht kunnen?
- Ga na hoe bewoners en lokale organisaties bij de aanpak van luchtkwaliteit worden betrokken.

Meer informatie?

Zie www.infomil.nl voor de brochure *Zuiver communiceren over gezonde lucht*.

SLUIT AAN BIJ DE BELEVINGSWERELD VAN MENSEN

De burgers in uw gemeente interesseert het niet of de normen net wel of net niet worden gehaald. Zij maken zich daarentegen wel zorgen om de gezondheid van hun kinderen. Het beleid van de gemeente zou hierop moeten aansluiten. Een omstreden voorbeeld is de bouw van een nieuwe school op 60 meter van de A4 in Leiderdorp. Ouders verenigd in de vereniging "Weg van de snelweg" zijn hier fel op tegen. Zij hebben ongeveer 300 kaarten van verontruste ouders aangeboden aan wethouder Molkenboer van Leiderdorp. Omdat uit een TNO-rapport bleek dat de concentraties net onder de normen vallen gaat het project toch door. De ongerustheid en gezondheidsrisico's blijven echter bestaan.

'Gezonde buitenlucht is een prangende kwestie onder onze achterban,' aldus Jos Zoun, directeur van het Astma Fonds. 'Verkeer speelt daarin een cruciale rol. Vandaar dat gezonde buitenlucht voor ons een belangrijk beleidsthema wordt in 2005'. (Congres Gezond Verkeer, april 2004)

ge vijf vragen aan

VRAAG

3

WORDT DE
CONCENTRATIE
FIJN STOF IN DE
LUCHT GEMETEN
EN GERAPPORTEERD?

het college vijf vr

Fijn stof is de belangrijkste veroorzaker van gezondheidsschade door luchtverontreiniging. Gemeenten zijn niet verplicht een luchtkwaliteitsplan voor fijn stof op te stellen, ze moeten de concentratie fijn stof echter wel meten en rapporteren. In de praktijk blijken niet alle gemeenten over de concentraties fijn stof te rapporteren en fijn stof maar in geringe mate in het luchtkwaliteitsplan op te nemen. Dit is een belangrijke gemiste kans omdat lokale maatregelen gericht op fijn stof van vooral het wegverkeer wél een belangrijke gezondheidswinst opleveren.

TIPS

- Ga na welke knelpunten er voor fijn stof zijn in de gemeente.
- Ga na of de concentraties fijn stof belemmeringen opleveren voor geplande en toekomstige stedelijke ontwikkelingsprojecten.
- Bespreek in de raad de mogelijkheden om maatregelen te nemen voor vermindering van de concentraties van fijn stof in de lucht.
- Dring bij de rijksoverheid aan op maatregelen ter bestrijding van fijn stof (zoals de 80 km maatregel op de A13 bij Overschie).

Meer informatie?

Zie www.natuurenmilieunederland.nl voor de brochures *Gezonde lucht: meer dan een norm* en *Stof tot nadenken*.

GEMEENTE NIJMEGEN STELT PLAN OP VOOR DE BESTRIJDING VAN FIJN STOF

Wethouder Lucassen van de gemeente Nijmegen heeft vanochtend (10 februari 2003) in een bijeenkomst de aftrap gegeven om te komen tot een Plan van aanpak Stedelijke Luchtkwaliteit in Nijmegen. Onder het motto 'milieu dat doe je samen' wordt gewerkt in een breed samengesteld projectteam: vertegenwoordigers van gemeente, bedrijven, milieu-groeperingen, provincie, bewoners en GGD hebben de huidige knelpunten, aandachtspunten en oplossingsrichtingen om de Nijmeegse luchtkwaliteit te verbeteren in kaart gebracht. (Persbericht gemeente Nijmegen 10 februari 2003) Hoewel de gemeente geen formele planverplichting heeft, werkt zij hiermee actief aan het tegengaan van de overschrijding van de normen voor fijn stof. Aanleiding hiervoor zijn de gezondheidsschade van de luchtverontreiniging én de ambitie van de gemeente om nieuwe ontwikkelingen te realiseren in gebieden met overschrijding van de grenswaarden aldus wethouder Hirdes. (Congres Gezond Verkeer, april 2004)

ge vijf vragen aan

VRAAG

4

WELKE CONCRETE
MAATREGELEN TREFT
ONZE GEMEENTE
OM GEZONDE LUCHT
TE REALISEREN?

het college vijf vr

Gemeenten met een plandrempeleerschrijding zijn verplicht een luchtkwaliteitsplan op te stellen. Hierin staan maatregelen die nodig zijn om op termijn aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. Uiteraard kunnen ook gemeenten zonder planverplichting maatregelen treffen ter verbetering van de luchtkwaliteit (zie ook vraag 5).

Er zijn heel veel maatregelen ter bevordering van gezonde lucht. Deze maatregelen hebben voor een groot deel betrekking op het verkeer. Verkeer is namelijk één van de grootste veroorzakers van luchtverontreiniging. Maatregelen zijn er in alle soorten en maten, van eenvoudig tot complex, van relatief goedkoop tot schrikbarend duur.

VOORBEELDEN VAN LOKALE MAATREGELEN:

stimuleer het gebruik van schoon vervoer (bijvoorbeeld gas of op elektrische tractie) in de stad beginnend bij het eigen wagenpark; weer (zwaar) dieselverkeer uit dichtbewoonde (stads)centra; stel milieueisen aan het materieel in de concessieverlening aan het openbaar vervoer; stimuleer het gebruik van openbaar vervoer en de fiets door goede voorzieningen hanteer scherpe normen bij de vergunningverlening aan bedrijven en kijk ook kritisch naar reeds verleende vergunningen.

GEMEENTE ZONDER MILIEUEISEN KRIJGT VUILSTE Bussen

Gemeenten en provincies kunnen bij het aanbesteden van het openbaar vervoer milieueisen stellen. Met het Instrument Milieueisen Openbaar Vervoer (Imova) krijgt een gemeente een goed inzicht in de huidige milieubelasting van het openbaar vervoer. Daarnaast worden de alternatieven doorberekend. Peter Segaar, milieuvrijheidsadviseur van de gemeente Utrecht, heeft het instrument ingezet en is tevreden over het inzicht dat hij daardoor kreeg in de huidige milieubelasting van de bussen. Robert Motshagen van Novem waarschuwt voor het gevaar dat concessieverleners die geen eisen stellen, alle oude bussen op hun grondgebied krijgen. (www.novem.nl)

AMSTERDAM - Op diesel rijdend vrachtverkeer en taxi's moeten de toegang tot grote steden worden ontzegd, daar pleit de staatssecretaris van milieu Pieter van Geel voor. Hij wil de voor de gezondheid schadelijke uitlaatgassen in de oude binnensteden terugdringen. Jaarlijks vallen in Nederland ongeveer vijfduizend doden door de uitstoot van stikstofdioxiden en fijne stofdeeltjes uit oude dieselmotoren. Gemeenten zouden volgens Van Geel met lokale verordeningen het dieselverkeer uit de steden moeten weren. (Telegraaf, 16 april 2004)

DE GEMEENTE DEN HAAG PAKT AAN!

Op 25 mei 2004 presenteerde de gemeente Den Haag zijn plan van aanpak luchtkwaliteit. In het plan zijn maatregelen geformuleerd waarmee de luchtkwaliteit in Den Haag in 2010 aan de grenswaarden zal voldoen. De maatregelen worden genomen om knelpunten op 17 locaties tegen te gaan. De gemeente zet in op de volgende maatregelen: het verbeteren van het (regionale) openbaar vervoer, het beperken van het verkeersaanbod op een aantal locaties, het verminderen van zwaar verkeer in de stad en het beperken van de verplaatsingsbehoefte van bewoners door introductie van 'Het Glazen Stadhuis' dat inwoners op internet kunnen bezoeken. (www.denhaag.nl)

TIPS

- Ga na aan welke maatregelen wordt gedacht in uw gemeente. Denk hierbij ook aan maatregelen die in andere plannen opgenomen zijn.
- Niet alle maatregelen zijn even effectief. Ga na of de effectiviteit van de gekozen maatregelen in het plan berekend is (kosten/baten).
- Zijn de maatregelen ook gericht op de bestrijding van fijn stof?
- Ga na of de gemeente bij de uitvoering van bepaalde maatregelen afhankelijk is van andere overheden en of hiermee overeenstemming bereikt is over de aanpak, de gekozen maatregelen én de financiering voor de uitvoering van maatregelen.
- Ga na of voor het oplossen van het knelpunt medewerking van buurgemeenten vereist is en of hierover overeenstemming is met deze gemeenten.
- Voorkom dat er onnodig nieuwe situaties ontstaan die later weer gesaneerd moeten worden. Ga daarom na of er a) (woningbouw)projecten gepland zijn in gebieden of nabij wegen waar nu grenswaarden overschreden worden en b) ontwikkelingen gaande zijn (bijvoorbeeld uitbreidingen van bedrijven) waardoor grenswaarden voor luchtkwaliteit overschreden zullen worden.

Meer informatie?

Zie www.infomil.nl voor de *Handreiking luchtkwaliteitsplan* met daarin een groot aantal maatregelen voor verbetering van de lokale luchtkwaliteit.

Zie www.novem.nl voor de subsites www.platformschonevoertuigen.nl, www.demo.novem.nl en het rapport *Milieuzones in Nederlandse Steden*.

Zie www.verkeerenmilieu.nl voor informatie over verkeersmaatregelen voor gemeenten. Deze website geeft inzicht in de grote hoeveelheid informatie over verkeer en milieu.

SPECIFIEK BELEID VOOR FIJN STOF NODIG

Veel maatregelen die de vervuiling van stikstofdioxide terugdringen, verminderen ook de fijn stofconcentraties. Vaak wordt dan ook gedacht dat de aanpak van de knelpunten voor stikstofdioxide voldoende is. Hierdoor worden veel lokale kansen voor vermindering van de blootstelling aan fijn stof gemist. Zo zijn roetfilters en vermindering van uitstoot van open haarden specifiek op fijn stof gericht en is diesel(vracht)verkeer vooral een grote bron voor schadelijke fijn stof deeltjes. De aanpak van te hoge concentraties fijn stof zou dan ook integraal in het lokale maatregelenpakket moeten worden opgenomen.

LANGZAAM RIJDEN GAAT SNELLER! (LARGAS)

Gelijkmatig rijden vermindert veranderingen in snelheid en toerental van de motor en hiermee een forse uitstoot van uitlaatgassen. Dit principe, ook wel Largas genoemd, combineert een goede doorstroming van het verkeer met veilige fiets- en wandelroutes en oversteekplaatsen. De wegstructuur wordt aangepast met bijvoorbeeld smalle rijstroken die gescheiden zijn door een brede middenberm. Dit voorkomt dat auto's elkaar inhalen en geneigd zijn harder te rijden. Fietzers en voetgangers kunnen bovendien in twee etappes oversteken en dat komt de veiligheid ten goede. Vervanging van verkeerslichten door rotondes zorgt ervoor dat automobilisten door kunnen blijven rijden. En zo zijn er legio andere mogelijkheden. (www.novem.nl)

ge vijf vragen aan

VRAAG

5

DOEN WE IN ONZE
GEMEENTE ALLEEN WAT
WE MÓETEN DOEN OF
WÍLLEN WE MEER DOEN?

het college vijf vr

Gezonde lucht is meer dan (het halen van) een norm. Luchtverontreiniging kent namelijk geen drempelconcentratie waaronder géén gezondheidsschade optreedt. Iedere extra verbetering van de luchtkwaliteit betaalt zich terug in gezondheidswinst. Dit levert zelfs geld op want gezondheidsschade is duur!

De maatschappelijke kosten van de sterfgevallen die samenhangen met emissies van het wegverkeer bedragen zo'n vijf miljard euro (€ 5.000.000.000!) per jaar (RIVM, Milieubalans 2004). Dit enorme bedrag is nog exclusief de kosten voor de zorg en behandeling van mensen die niet sterven, maar wel ziek worden als gevolg van luchtverontreiniging en verkeerslawaaï.

EXTRA BESCHERMING VOOR KWETSBARE GROEPEN

Veel gemeenten en provincies stellen hogere eisen aan de luchtkwaliteit voor kinderen, zieken en ouderen. Zo werkt de provincie Gelderland bijvoorbeeld aan aanvullende normstelling voor kwetsbare groepen. Dit kan vervolgens in de planbeoordeling worden opgenomen. Hiermee gelden voor de gehele provincie dezelfde aanvullende normstellingen. (Wethouder Hirdes van Nijmegen, Congres Gezond Verkeer, april 2004)

BOUW GEEN HUIZEN BINNEN DRIEHONDERD METER VAN EEN SNELWEG

'Wonen bij drukke wegen is gewoon slecht voor je gezondheid. Bouw geen huizen binnen driehonderd meter van een snelweg. Dat is lastig in het dichtbevolkte Nederland, maar het kan wel de grote bulk van gezondheidsproblemen en sterfte als gevolg van luchtvervuiling voorkomen.' (Brunekreef in Natuur en Milieu nr. 4, 2004)

MEER KNELPUNTEN VERWACHT

De berekende en gemeten luchtkwaliteit kan per jaar verschillen. Dit komt door variatie in de weersomstandigheden en door fouten in de invoer. Zo blijken de emissiefactoren voor auto's die worden gebruikt te laag ingeschat. Hierdoor kunnen plekken die nu net onder de normen blijven volgende jaren hier boven uit te komen. Voor de rapportages over 2003 worden bijvoorbeeld meer overschrijdingen verwacht dan over 2002. Dat betekent dat een aantal gemeenten als nog een luchtkwaliteitsplan zal moeten opstellen. Gemeenten doen er daarom goed aan om ook voor plaatsen die net onder de normen blijven maatregelen te treffen. Dit voorkomt problemen in de toekomst en zwabberend beleid.

TIPS

- zorg dat binnen uw gemeente een goed beeld is van de luchtkwaliteit en eventuele knelpunten ook al is daartoe geen verplichting vanuit het Besluit luchtkwaliteit.
- pleit voor een expliciete keuze voor bescherming van bewoners en kies voor maatregelen waarmee meer bereikt wordt dan de grenswaarde.
- ga na of er extra bescherming wordt geboden aan kinderen (bij scholen en kinderdagverblijven), zieken, ouderen.

Meer informatie?

Zie www.natuurenmilieunederland.nl voor (een download) van de brochure *Gezonde lucht: meer dan een norm*.

ORGANISATIES EN ADRESSEN

Stichting Natuur en Milieu

Donkerstraat 17
3511 KB Utrecht
T. (030) 233 13 28
F. (030) 233 13 11
E. snm@snm.nl
www.natuurenmilieu.nl
Contactpersonen luchtkwaliteit:
Karin Blaauw en Yvonne Lassooy
Contactpersoon mobiliteit en
luchtkwaliteit: Bas de Jong

Zuid-Hollandse Milieufederatie

Goudsesingel 6
Postbus 22344
3003 DH Rotterdam
T. (010) 476 53 55
F. (010) 477 55 62
E. info@zhm.milieu.net
www.antenna.nl/zhm
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Frank ter Beek

Gelderse Milieufederatie

Jansbuitensingel 14
Postbus 1085
6801 BB Arnhem
T. (026) 351 50 69
F. (026) 389 20 93
E. gmf@gmf.milieu.net
www.gmf.milieu.net
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Johan Wolsink

Brabantse Milieufederatie

Spoorlaan 434b
Postbus 591
5000 AN Tilburg
T. (013) 535 62 25
F. (013) 535 35 03
E. bmf@antenna.nl
www.brabantsemilieufederatie.nl
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Michiel Visser

Milieufederatie Limburg

Godsweerderstraat 2
6041 GH Roermond
T. (0475) 38 64 10
F. (0475) 38 64 29
E. sml@millimb.nl
www.milieufederatielimburg.nl
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Sandra Akkermans

Natuur en Milieufederatie Utrecht

Emmalaan 41
3581 HP Utrecht
T. (030) 254 44 57
F. (030) 252 34 39
E. info@nmu.nl
www.nmu.nl
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Pepijn Binkhorst

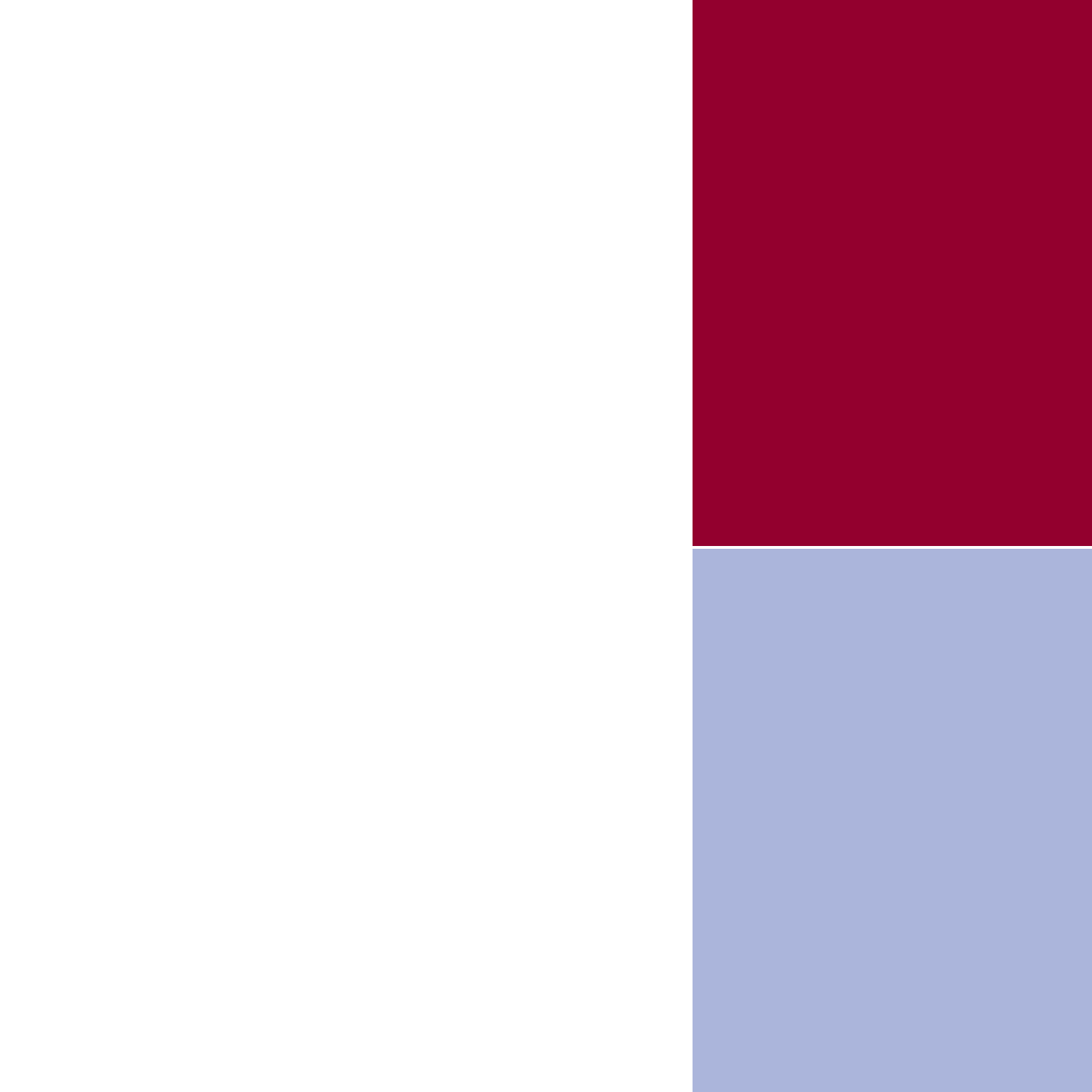
Milieufederatie Noord-Holland

Stationstraat 38
1506 DH Zaandam
T. (075) 635 15 98
F. (075) 670 46 36
E. mnh@mnh.nl
www.milieufederatienoordholland.nl
Contactpersoon luchtkwaliteit:
Els Kranenburg

Het netwerk van de 12 provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu spant zich al een aantal jaren in voor gezonde lucht. Knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit manifesteren zich met name in de meer geïndustrialiseerde provincies. In deze (zes) provincies werken we de komende tijd aan het project 'Een 10 voor luchtkwaliteit'. Dit project richt zich op:

- 1) de inhoud en kwaliteit van gemeentelijke luchtkwaliteitsplannen;
- 2) De aanpak fijn stof door de rijksoverheid;
- 3) maatregelen die effectief bijdragen aan het verbeteren van de luchtkwaliteit;
- 4) de relatie tussen luchtkwaliteit en gezondheid.

Wilt u meer informatie over onze activiteiten, neem dan contact op met één van bovengenoemde contactpersonen of kijk op www.natuurenmilieunederland.nl.

de 12 provinciale **Milieufederaties**

Stichting **Natuur en Milieu**

